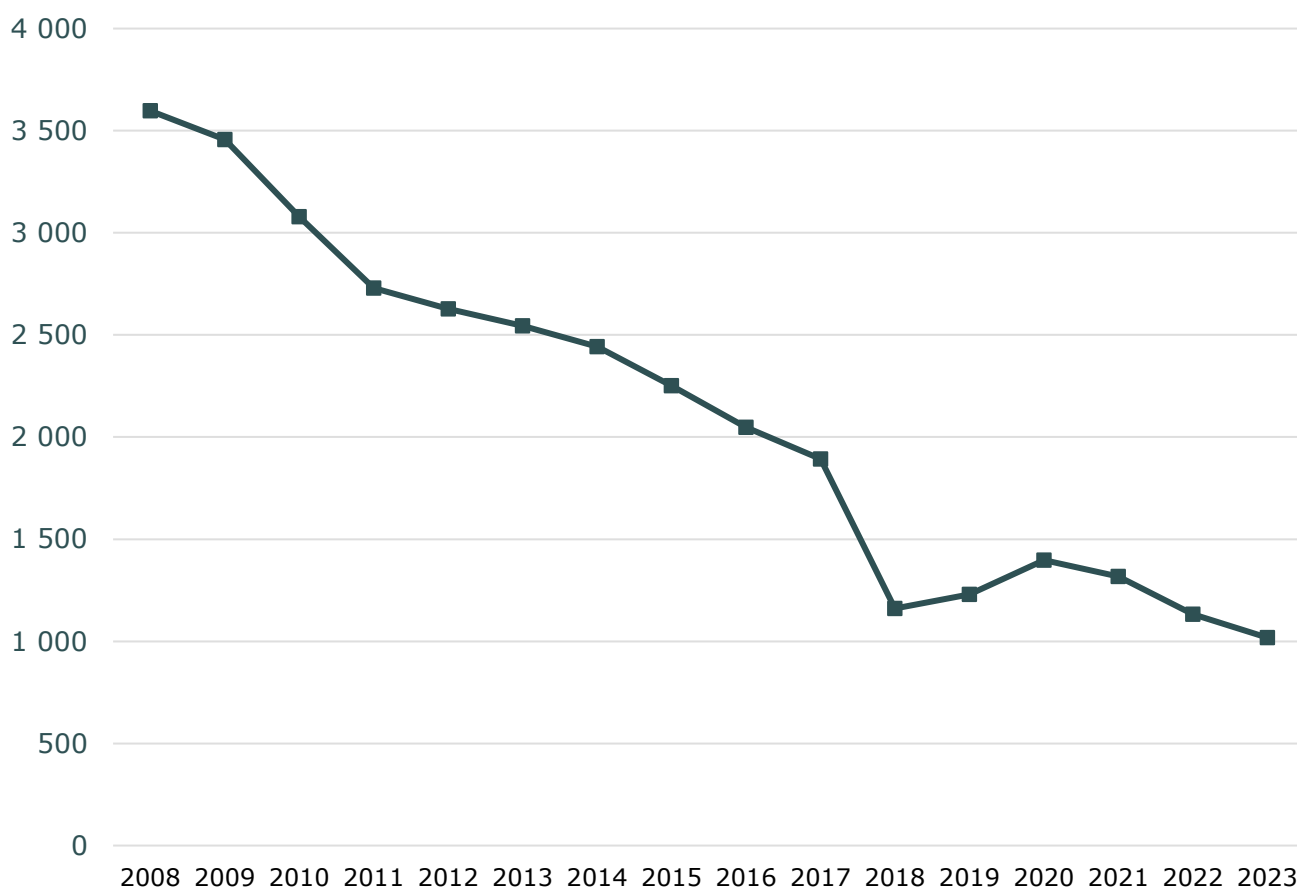

Utredning 2/2024

Bostadslösa 2023

Långtidsbostadslösheten i Finland 2008–2023

Innehåll

1	Insamling av uppgifter om bostadslöshet.....	3
	Tolkning av resultaten	4
	Definition av bostadslöshet.....	4
2	Bostadslösheten minskade under 2023.....	5
3	Bostadslösheten koncentreras till stora städer	7
	Bostadslöshet i förhållande till befolkningen i området	7
	Utvecklingen i de större städerna	8
	Utvecklingen av långtidsbostadslösheten i stora städer	10
	Utvecklingen av antalet bostadslösa familjer i stora städer	12
4	Största delen av de bostadslösa bor tillfälligt hos bekanta eller släktingar	13
	Formerna av bostadslöshet i stora städer	14
5	Antalet bostadslösa kvinnor och unga minskade	16
6	Utredningens begränsningar och fördelar.....	17
	Uppgifter om bostadslöshet har samlats in med hjälp av enkäter sedan 1986	18
Bilaga 1:	Uppgifter om bostadslöshet per kommun.....	19
	Ensamboende bostadslösa i olika grupper 15.11.2023	19
	Kommuner med inga bostadslösa 15.11.2023	22
	Bostadslösa familjer och par 15.11.2023	23
Bilaga 2:	Bostadslöshet 1986–2023	24
Bilaga 3:	Definition av bostadslöshet	25
Bilaga 4:	Stora städers åtgärder och bedömningar av bostadslöshetens utveckling	28

Utredning 2/2024: Bostadslösa 2023

Publicerad: 13.2.2024

Dnr: ARA-08.02.00-2024-1

Finansierings- och utvecklingscentralen för
boendet (ARA)

Ytterligare information:

Vilja Kamppila, project coordinator

E-postadress i form av

fornamn.efternamn@ara.fi

1 Insamling av uppgifter om bostadslöshet

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (Ara) skickade hösten 2023 en bostadslöshetsenkät till alla 293 kommuner i Fastlandsfinland. I enkäten ombads man att berätta hur många bostadslösa det fanns i kommunen vid tvärsnittstidpunkten 15.11.2023.

Enkäten besvarades av 210 kommuner. Svarsprocenten var 72.

- Enligt svaren fanns det bostadslösa i 83 kommuner.
- 127 kommuner meddelade att de inte hade några bostadslösa.
- 83 kommuner svarade inte på enkäten.

De 83 kommunerna som hade hemlösa uppgår till 4 163 913 invånare. Enkäten skickades endast till kommunerna på fastlandet i Finland (inte till Åland), där det bor 5 574 011 invånare av de totalt 5 604 558 invånarna i hela Finland (beräknat den 31.11.2023). De 127 kommunerna som påstod att de inte har några hemlösa har sammanlagt 707 518 invånare. De återstående 83 kommunerna som inte svarade har sammanlagt 702 580 invånare.

Totalt bor 2,2 miljoner invånare i Finlands nio största städer, varav 1,2 miljoner i huvudstadsregionen. Av denna anledning ges en närmare granskning av svaren från de största städerna i rapporten.

En stor del av de kommuner som inte svarade var små kommuner där det antagligen inte finns några bostadslösa. Utredningen fick dock inte heller svar från bland annat Rovaniemi, Seinäjoki eller Vichtis, där det enligt svaren 2022 fanns sammanlagt över 40 bostadslösa. Kommunspecifika uppgifter finns i bilaga 1.

Kommunerna samlade in uppgifter om bostadslöshet från en eller flera källor: socialservicens register, kommunens hyreshusbolags register över bostadssökande samt serviceproducenternas kundregister. En del av kommunerna använder FPA:s utkomststödsregister och/eller MDB:s befolkningsregister (BDS) för att skaffa uppgifter om bostadslöshet och kontrollera uppgifterna.

Tolkning av resultaten

De uppgifter om antalet bostadslösa som presenteras i utredningen är trots sin skenbara noggrannhet riktgivande eftersom kommunernas metoder för att skaffa information och bedömningsgrunder skiljer sig från varandra. Dessutom är de uppgifter som en och samma kommun presenterar inte nödvändigtvis lika exakta varje år. Även gruppen respondenter kan variera från år till år, eftersom alla kommuner inte nödvändigtvis besvarar bostadslöshetsenkäten varje år.

Mer information om begränsningarna i materialet och tolkningen av uppgifterna i utredningen finns i kapitel 6.

Definition av bostadslöshet

Den definition av bostadslöshet som används i Aras bostadslöshetsenkät följer *ETHOS Light* -klassificeringen (European Typology on Homelessness and Housing Exclusion) som används allmänt inom EU.

Som **bostadslösa** definieras personer som inte har en egen bostad (hyres- eller ägarbostad) och som på grund av bristen på bostad lever:

1. utomhus, i trappuppgångar eller i så kallade skyddshärbärgen
2. i härbärgen eller boendeinrättningar
3. i boendeenheter av vårdhemstyp, rehabiliteringsenheter, sjukhus eller andra anstalter
4. tillfälligt hos bekanta och släktingar.

En person som definieras som **långtidsbostadslös** har varit bostadslös i minst ett år eller upprepade gånger under de senaste tre åren. Dessutom har personen antingen ett socialt eller hälsomässigt problem som försvårar boendet eller så har bostadslösheten dragit ut på tiden på grund av att boendelösningarna inte fungerar eller stödtjänster saknas. När det gäller långtidsbostadslöshet är behovet av hjälp och vård det viktiga, hur länge den har varat är en sekundär faktor.

Definitionerna av bostadslöshet beskrivs mer ingående i bilaga 3.

2 Bostadslösheten minskade under 2023

Enligt uppgifter från de kommuner som besvarade enkäten fanns det sammanlagt 3 429 ensamboende bostadslösa personer i Finland (situationen 15.11.2023). Av dessa var 1 018 långtidsbostadslösa. Det fanns 123 bostadslösa familjer. Bostadslösheten minskade i alla grupper jämfört med året innan (tabell 1).

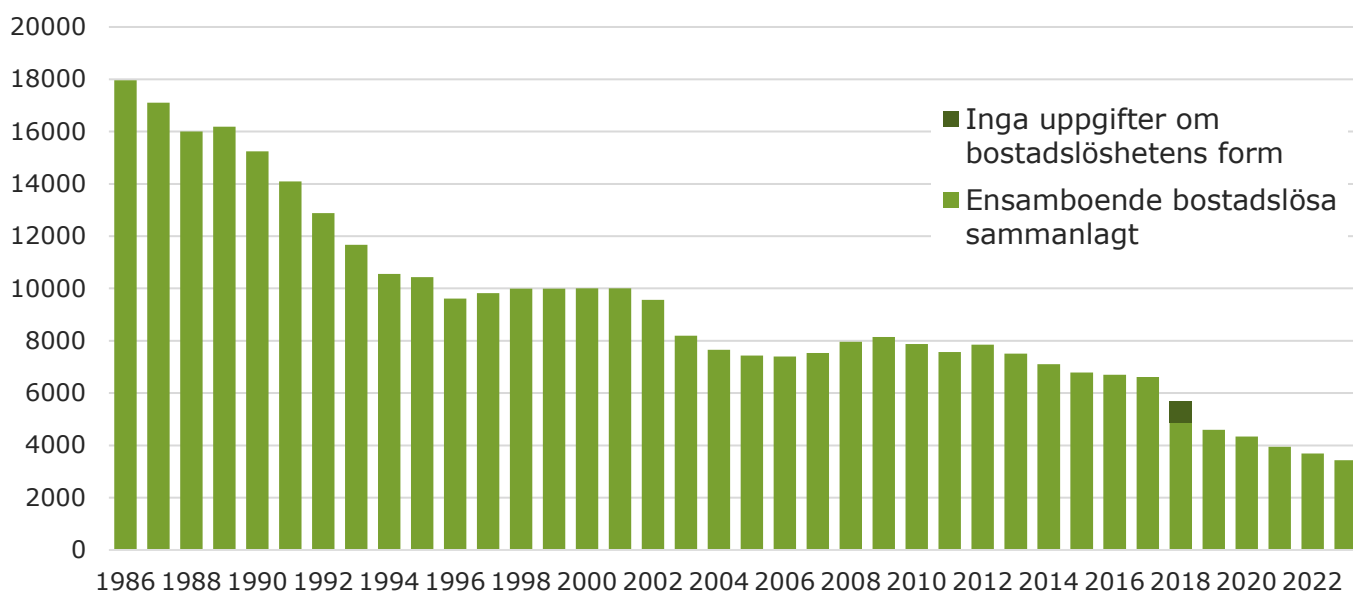
Tabell 1. Bostadslösheten år 2023 och förändringen jämfört med år 2022.

Form av bostadslöshet	2023	förändring
Ensamboende bostadslösa	3429	-257
Långtidsbostadslösa*	1018	-115
Bostadslösa familjer*	123	-32

* Antalet långtidsbostadslösa ingår i antalet ensamboende bostadslösa. Till bostadslösa familjer räknas barnfamiljer och barnlösa par.

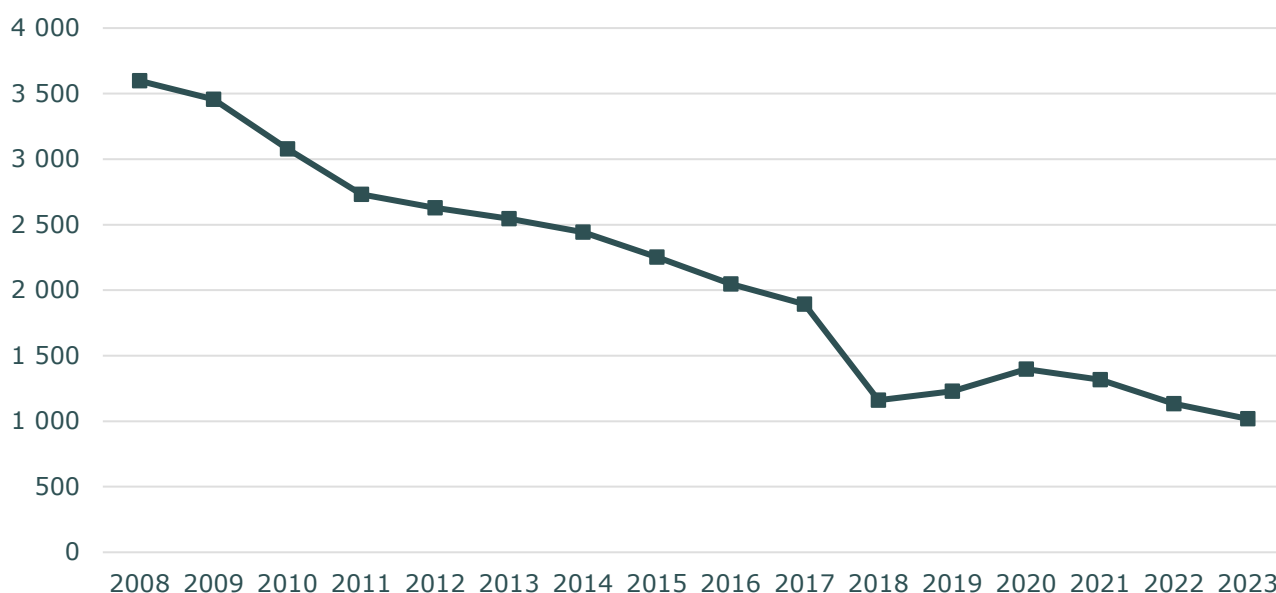
Bostadslösheten i Finland har minskat med cirka 80 % sedan 1986, då den första bostadslöshetsutredningen gjordes (figur 1). Helsingfors preciserade sitt statistikföringssätt år 2018, och därför är siffrorna inte helt jämförbara med tidigare år. Mer information om ändringen finns i kapitel 6.

Figur 1. Bostadslösheten i Finland 1986–2023.

Information om långtidsbostadslöshet har samlats in från kommunerna sedan 2008. Identifiering av långtidsbostadslöshet kräver mer övervägande än identifiering av bostadslöshet. Till exempel ska de orsaker som lett till bostadslöshet och den bostadslösa boendehistoria utredas på längre sikt. Därför kan inte alla kommuner ge tillförlitliga uppskattningar av antalet långtidsbostadslösa. Det finns alltså skäl att förhålla sig särskilt reserverat till de siffror som beskriver långtidsbostadslösheten. Det verkliga antalet kan vara något större. Enligt uppgifter från kommunerna har långtidsbostadslösheten minskat med cirka 70 % mellan 2008 och 2023 (figur 2). Helsingfors preciserade sitt statistikföringssätt år 2018, och därför är siffrorna inte helt jämförbara med tidigare år. Mer information om ändringen finns i kapitel 6.

Figur 2. Långtidsbostadslösheten i Finland 2008–2023.

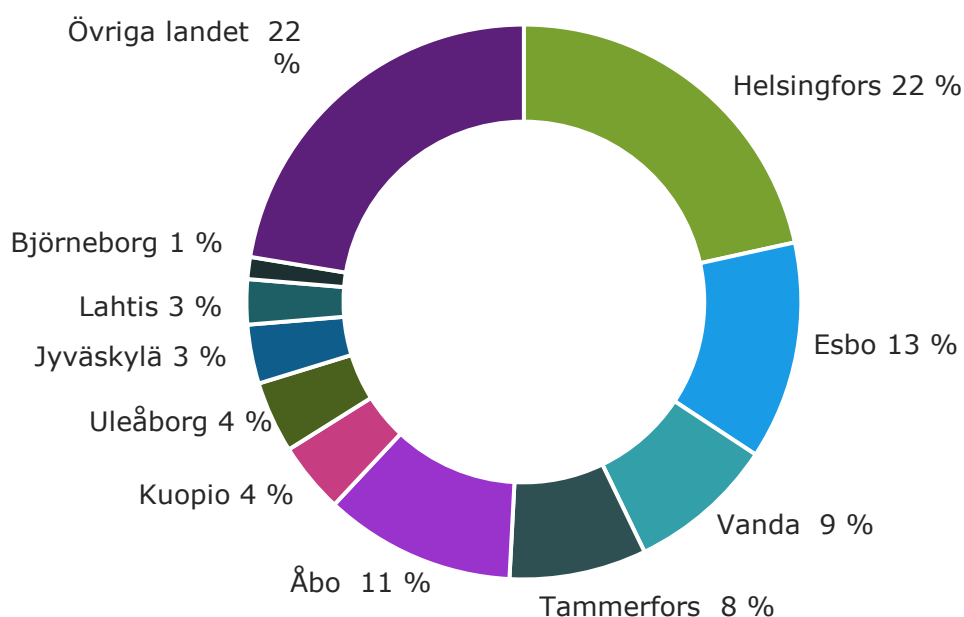

De långtidsbostadslösa andel av alla ensamboende bostadslösa har mellan 2008 och 2023 minskat från cirka 45 procent till cirka 30 procent.

3 Bostadslösheten koncentreras till stora städer

Bostadslösheten koncentreras till stora städer och i synnerhet till huvudstadsregionen. 43 procent av alla bostadslösa i Finland befinner sig i huvudstadsregionen, och över tre fjärdedelar i stora städer (figur 3).

Figur 3. Fördelningen av bostadslösheten mellan stora städer och det övriga landet 2023.

Bostadslöshet i förhållande till befolkningen i området

När antalet bostadslösa granskas i förhållande till befolkningens mängd i området fanns det flest bostadslösa i

- Åbo (2,1 bostadslösa per 1 000 invånare)
- Esbo (1,6)
- Helsingfors (1,3).

Av de stora städerna hade Björneborg proportionellt sett minst bostadslösa: 0,5 bostadslösa per 1 000 invånare. I relationstalet ingår såväl ensamboende bostadslösa som bostadslösa familjer och par. Siffrorna för alla kommuner som besvarade enkäten finns i bilaga 1.

Utvecklingen i de större städerna

Av de stora städerna minskade bostadslösheten endast i Helsingfors, Tammerfors, Björneborg och Lahtis. I andra stora städer fanns det fler bostadslösa än året innan (tabell 2). Utöver de kommuner som nämns i tabellen är antalet bostadslösa bland annat i Joensuu och Vasa anmärkningsvärda: I Joensuu fanns 85 ensamboende bostadslösa och i Vasa 55. I båda kommunerna ökade antalet med 14 bostadslösa jämfört med året innan. Närmare uppgifter om alla kommuner som svarat på enkäten finns i bilaga 1.

Tabell 2. Bostadslösheten i stora städer 2023 och förändringen jämfört med år 2022.

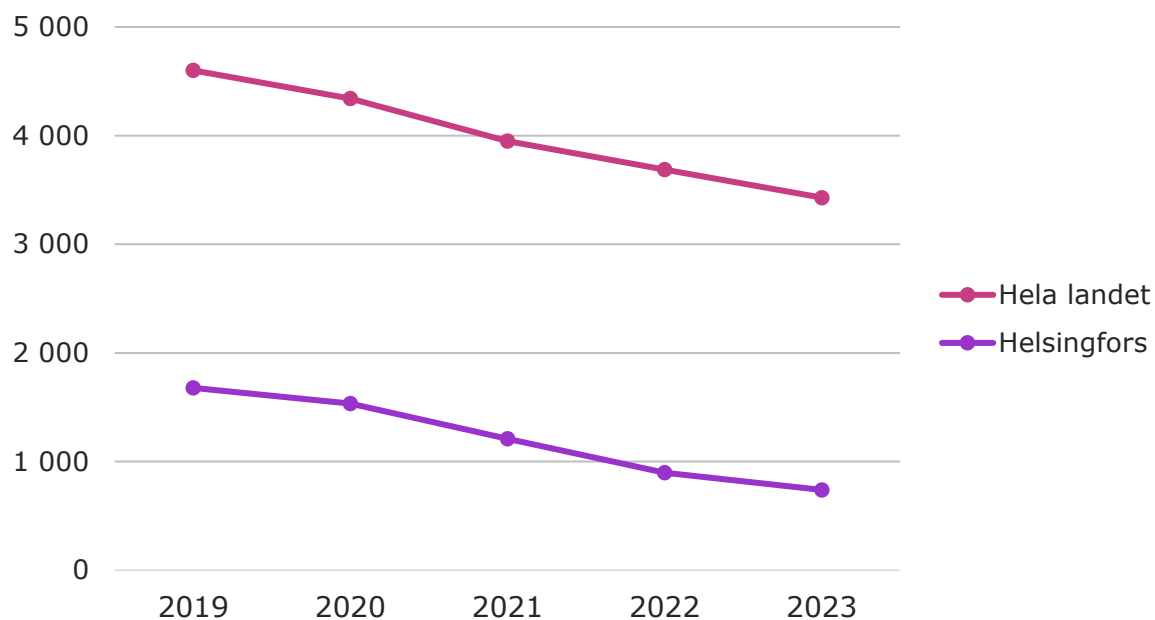
Stad	Ensamboende bostadslösa 2023	Förändring
Helsingfors	739	-157
Esbo	436	+63
Åbo	382	+5
Vanda	294	+3
Tammerfors	274	-33
Uleåborg	143	+20
Kuopio	141	+16
Jyväskylä	118	+12
Lahtis	90	-2
Björneborg	44	-9

I huvudstadsregionen minskade antalet ensamboende bostadslösa med 91 personer jämfört med året innan. I Helsingfors minskade antalet bostadslösa med 157, men i Esbo ökade antalet bostadslösa med 63. I Vanda var situationen nästan oförändrad (tabell 2).

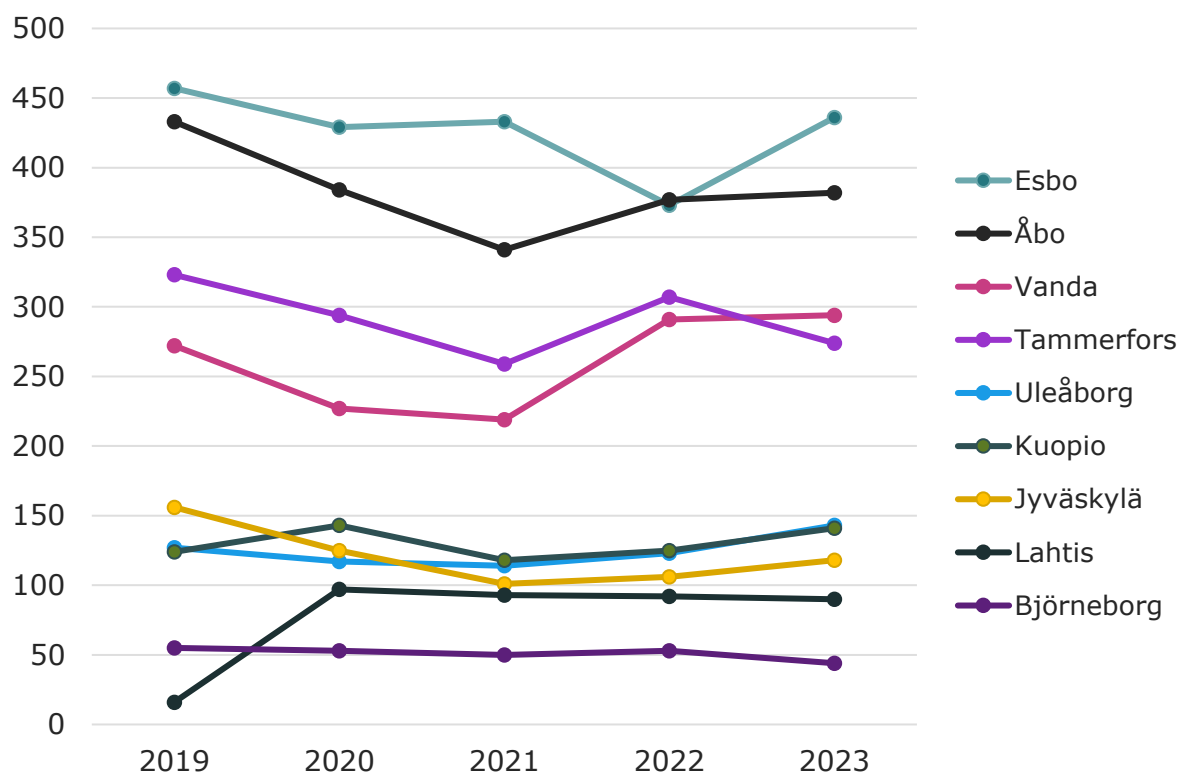
Av de stora städerna är Helsingfors den enda där bostadslösheten har minskat systematiskt under de senaste fem åren. I andra stora städer har utvecklingen varit mer varierande (figurerna 4 och 5). Minskningen

av bostadslösheten i Helsingfors täcker över hälften av minskningen av bostadslösheten i hela landet.

Figur 4. Ensamboende bostadslösa i hela landet och Helsingfors 2019–2023.

Figur 5. Ensamboende bostadslösa i andra stora städer 2019–2023.

Utvecklingen av långtidsbostadslösheten i stora städer

Långtidsbostadslösheten minskade i fyra av de stora städerna:

- Helsingfors (-118).
- Esbo (-27)
- Tammerfors (-15)
- Jyväskylä (-8)

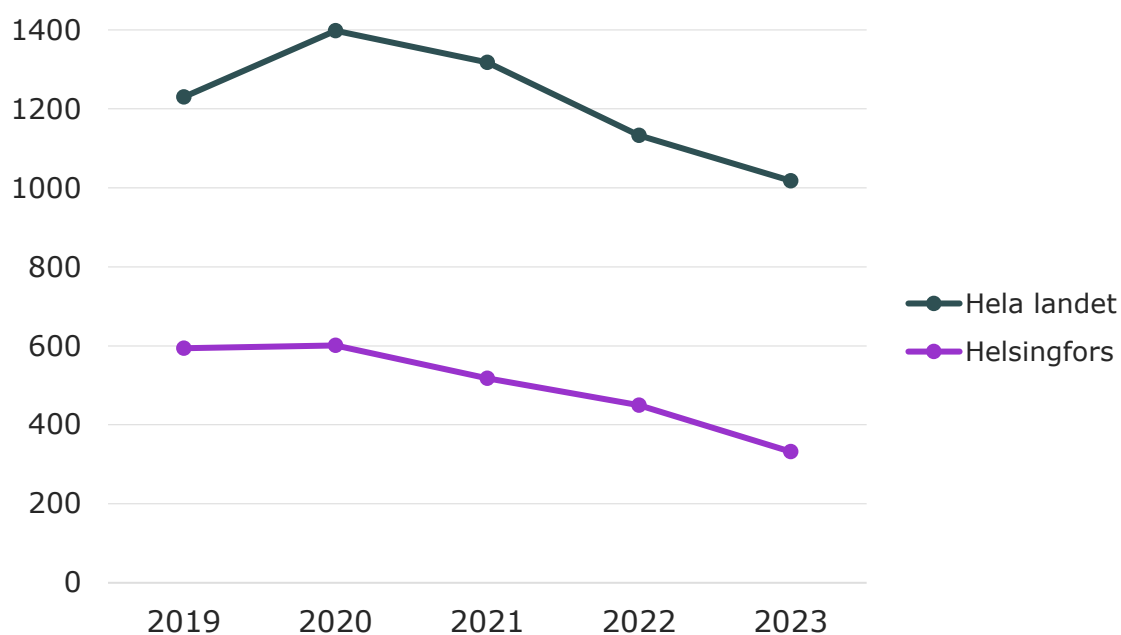
I andra städer ökade antalet långtidsbostadslösa (tabell 3). Ökningen av antalet långtidsbostadslösa i Åbo förklaras delvis av att noggrannheten i statistikföringen förbättrades i materialinsamlingen 2023. Ändringen beskrivs närmare i kapitel 6.

Tabell 3. Långtidsbostadslösheten i stora städer 2023 och förändringen jämfört med år 2022.

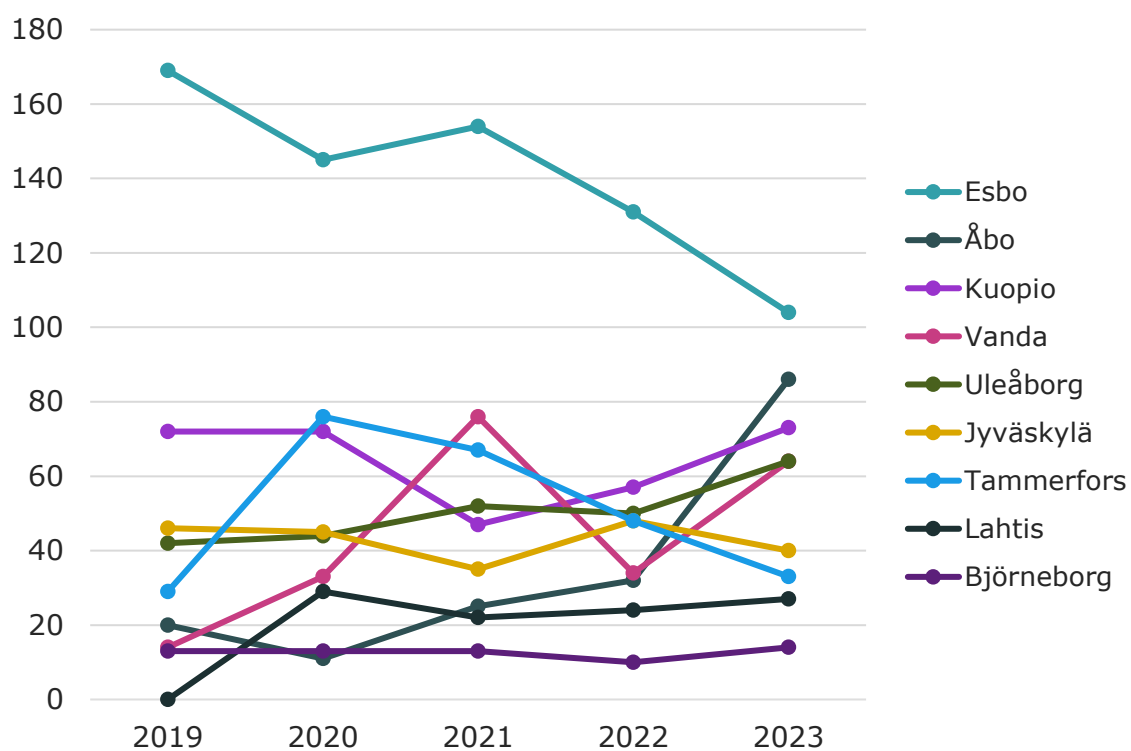
Stad	Långtidsbostadslösa	Förändring
Helsingfors	332	-118
Esbo	104	-27
Åbo	86	+54
Kuopio	73	+16
Vanda	64	+30
Uleåborg	64	+14
Jyväskylä	40	-8
Tammerfors	33	-15
Lahtis	27	+3
Björneborg	14	+4

Av de stora städerna har långtidsbostadslösheten minskat åren 2019–2023 särskilt i Helsingfors och Esbo (figur 6 och 7). På andra håll har utvecklingen varit varierande.

Figur 6. Långtidsbostadslösa i hela landet och Helsingfors 2019–2023.

Figur 7. Långtidsbostadslösa i andra stora städer 2019–2023.

Utvecklingen av antalet bostadslösa familjer i stora städer

Även antalet bostadslösa familjer minskade mest i Helsingfors (-48). I de övriga stora städerna ökade antalet bostadslösa familjer något eller hölls på samma nivå som året innan (tabell 4).

Tabell 4. Bostadslösa familjer i stora städer 2023 och förändringen jämfört med år 2022.

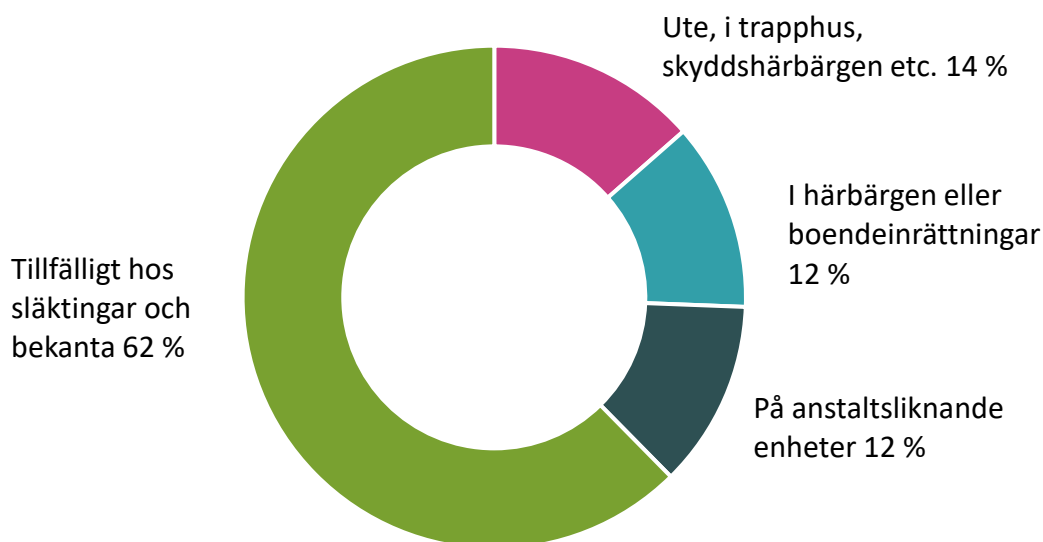
Kommun	Bostadslösa familjer*	Förändring
Helsingfors	33	-48
Esbo	25	+3
Åbo	15	+8
Tammerfors	6	-4
Lahtis	2	0
Kuopio	1	0
Uleåborg	1	+1
Jyväskylä	1	+1
Vanda	0	0
Björneborg	0	-1

*Till bostadslösa familjer räknas barnfamiljer och barnlösa par.

4 Största delen av de bostadslösa bor tillfälligt hos bekanta eller släktingar

Cirka två tredjedelar av de ensamboende bostadslösa, 2 139 personer, bor tillfälligt hos bekanta eller släktingar (figur 8).

Figur 8. Formerna av bostadslöshet år 2023.

Antalet personer som tillfälligt bodde hos bekanta och släktingar minskade betydligt jämfört med året innan. Dessa personer var 425 färre än år 2022. Inkvartering utomhus, i trappuppgångar, skyddshärbärgen och motsvarande minskade också jämfört med året innan. Däremot ökade antalet personer som bodde i härbärgen eller boendeinrättningar samt antalet personer som bodde på anstaltsliknande enheter jämfört med året innan (tabell 5).

Alla kommuner kan inte ge uppgifter om bostadslösa i kategorierna "Härbärgen eller boendeinrättningar" och "Bostadsserviceenheter, sjukhus, institutioner".

Tabell 5. Formerna av bostadslöshet år 2023 och förändringen jämfört med år 2022.

Form av bostadslöshet	Mängd	Förändring
Tillfälligt hos bekanta och släktingar	2139	-425
Ute, i trapphus, skyddshärbärgen etc.	464	-28
I härbärgen eller boendeinrättningar	414	+112
På boendeserviceenheter, sjukhus, institutioner	412	+84

Bland långtidsbostadslösa var inkvartering utomhus, i trapphus och i skyddshärbärgen vanligare än bland alla ensamboende bostadslösa, och inkvartering hos bekanta och släktingar sällsyntare (tabell 6).

Tabell 6. Formerna av bostadslöshet bland ensamboende bostadslösa och långtidsbostadslösa 2023.

Form av bostadslöshet	Av ensamboende bostadslösa (%)	Av långtidsbostadslösa (%)
Tillfälligt hos bekanta och släktingar	62	52
Ute, i trapphus, skyddshärbärgen etc.	14	21
I härbärgen eller boendeinrättningar	12	16
På boendeserviceenheter, sjukhus, institutioner	12	11

Formerna av bostadslöshet i stora städer

I stora städer varierar andelarna av olika former av bostadslöshet. När man tolkar dessa siffror ska man komma ihåg att det inte finns tillförlitlig information från alla kommuner om bostadslösa som vistas i härbärgen

eller boendeinrättningar, på boendeserviceenheter av vårdhemstyp, på rehabiliteringsenheter, sjukhus eller andra anstalter.

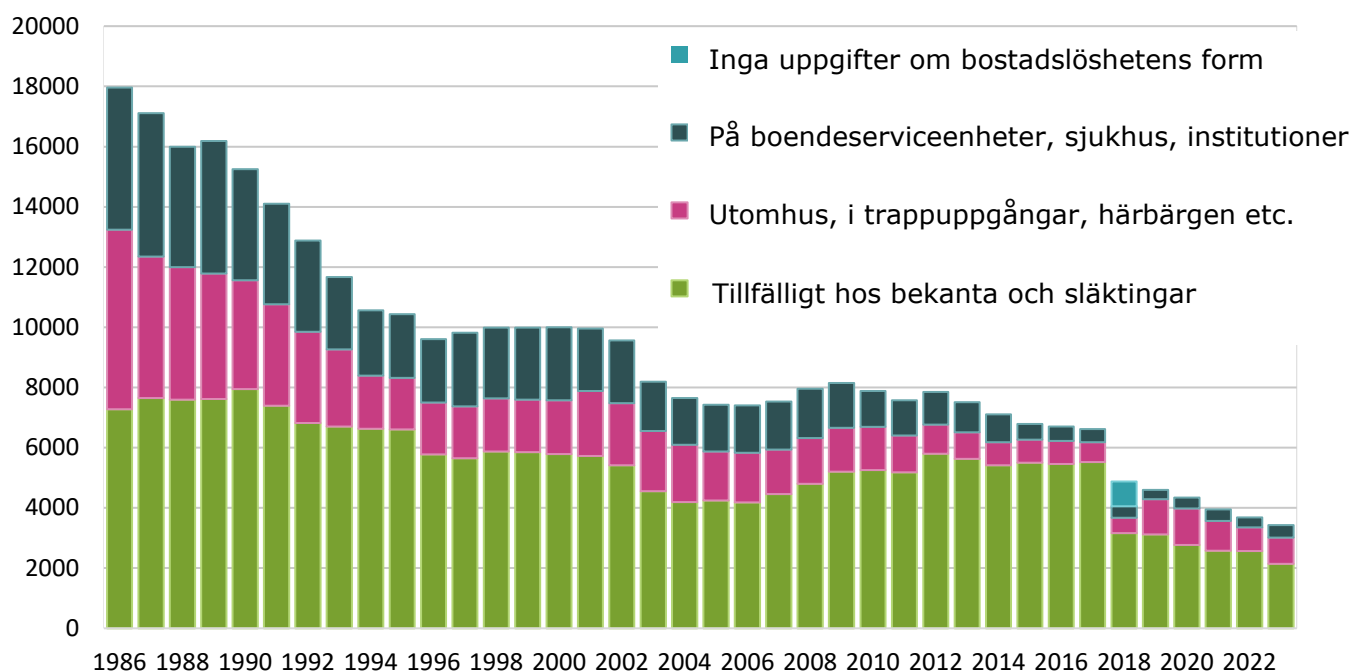
I tabell 7 nedan vittnar till exempel minskningen av antalet personer som tillfälligt bor hos släktingar och bekanta i Helsingfors samt minskningen av antalet bostadslösa som bor utomhus, i trappuppgångar och skyddshärbärgen i Åbo och Lahtis om stora framgångar.

Tabell 7. Formerna av bostadslöshet i stora städer och förändringen (inom parentes) jämfört med år 2022.

Kommun	Tillfälligt hos släktingar och bekanta	Utomhus, i trappuppgångar, skyddshärbärgen osv.	I härbärgen eller boendeinrättningar	På boendeserviceenheter, sjukhus, institutioner
Esbo	314 (35)	39 (11)	52 (7)	31 (10)
Åbo	275 (0)	26 (-21)	25 (6)	56 (20)
Tammerfors	230 (-33)	38 (-5)	2 (1)	4 (4)
Vanda	207 (0)	46 (-3)	41 (29)	0 (-23)
Helsingfors	202 (-252)	102 (-10)	225 (40)	210 (65)
Kuopio	130 (20)	11 (0)	0 (0)	0 (-4)
Jyväskylä	92 (8)	18 (0)	1 (-2)	7 (6)
Uleåborg	88 (11)	55 (9)	inga uppgifter	inga uppgifter
Lahtis	51 (20)	20 (-18)	14 (14)	5 (-18)
Björneborg	36 (-12)	5 (2)	0 (0)	3 (1)

I figur 9 nedan har kategorierna för bostadslöshet "utomhus, i trappuppgångar, skyddshärbärgen etc." och "i härbärgen eller boendeinrättningar" kombinerats. I många länder räknas endast bostadslösa i dessa kategorier som bostadslösa. I Finland har dessa personers andel minskat betydligt sedan 1986, men mellan 2022 och 2023 ökade antalet med över hundra personer från 794 bostadslösa till 878 bostadslösa. Likaså ökade antalet personer som bodde på boendeserviceenheter, sjukhus och institutioner med knappt hundra personer från 328 bostadslösa till 412 bostadslösa.

Figur 9. Utvecklingen av olika former av bostadslöshet 1986–2023.

5 Antalet bostadslösa kvinnor och unga minskade

Antalet bostadslösa kvinnor och bostadslösa unga under 25 år minskade jämfört med året innan. Antalet bostadslösa kvinnor minskade med 155 personer och antalet bostadslösa unga med 285. Antalet bostadslösa män minskade med cirka hundra personer. Kvinnornas andel av de bostadslösa var 22 % (tabell 8).

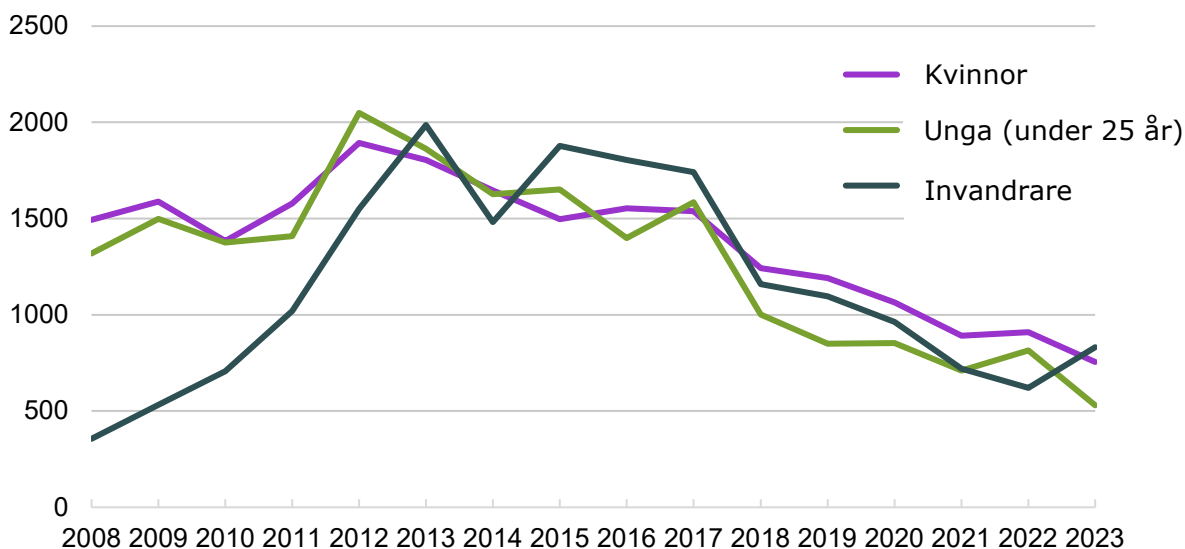
Tabell 8. Bostadslösa kvinnor, män, unga och invandrare 2023 och förändringen jämfört med året innan.

Bostadslösa	Mängd	Förändring	Andel av alla ensamboende bostadslösa
Kvinnor	755	-155	22 %
Män	2674	-102	78 %
Unga (under 25 år)	530	-285	15 %
Invandrare	831	210	24 %

* Antalet unga och invandrare överlappar varandra och ingår i antalet kvinnor och män.

Det fanns 831 bostadslösa invandrare, vilket är 210 personer fler än år 2022. Detta var första gången sedan 2015 då antalet bostadslösa invandrare inte minskade (figur 10).

Figur 10. Bostadslösa kvinnor, unga och invandrare 2008–2023.

6 Utredningens begränsningar och fördelar

De insamlade uppgifterna ger en lägesbild av bostadslösheten under en dag. Således räknas till exempel en bostadslös som fått en bostad dagen innan inte med i materialet, även om hen har varit bostadslös hela det föregående året. Tvärsnittsmetoden används trots dess begränsningar även på andra håll i Europa för att följa upp bostadslösheten.

De uppgifter om antalet bostadslösa som presenteras i utredningen är riktgivande, eftersom kommunernas metoder för insamling av information och bedömningsgrunder skiljer sig från varandra. Dessutom är de uppgifter som en och samma kommun presenterar inte nödvändigtvis lika exakta varje år. Alla kommuner besvarar inte nödvändigtvis bostadslöshetsenkäten varje år, och därför kan den grupp respondenter som ligger till grund för utredningen variera från år till år.

Till exempel i Åbo preciserades statistikföringen av långtidsbostadslösa i samband med materialinsamlingen 2023 genom att uppgifterna om

bostadslöshet hos kunder inom socialservicen granskades för fler år än tidigare. Under tidigare år har kundernas bostadslöshetsuppgifter granskats bara för två år, vilket innebär att man i Åbo tidigare har endast räknat de personer som långtidsbostadslösa som har varit bostadslösa i fjolårets kartläggning. Den noggrannare statistikföringen förklarar delvis förändringen i antalet långtidsbostadslösa i Åbo.

Dessutom är det skäl att observera att Helsingfors stad ändrade statistikföringen av bostadslösheten år 2018, vilket förändrade antalet bostadslösa i Helsingfors betydligt. Eftersom antalet bostadslösa i Helsingfors är en stor del av de bostadslösa i hela landet, är siffrorna för 2018–2023 inte helt jämförbara med tidigare år även när det gäller antalet bostadslösa i hela landet.

Trots begränsningarna i materialet lönar det sig att följa upp de trender och stora förändringar som syns i bostadslösheten på lång sikt. Uppgifterna ger en god grund för uppföljning av kommunernas eget bostadslöshetsarbete samt för planering av tjänster och bostadsutbud.

Många av de kommuner som svarade på Aras bostadslöshetsenkät använder de insamlade uppgifterna till exempel för att utarbeta bostadspolitiska program, och vissa kommuner samlar in uppgifter om bostadslöshet för kommunens eget bruk på en ännu noggrannare nivå än vad Ara begär i den årliga enkäten om bostadslöshet.

Uppgifter om bostadslöshet har samlats in med hjälp av enkäter sedan 1986

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet Ara (tidigare Bostadsstyrelsen) har samlat in uppgifter om bostadslöshet från kommunerna sedan 1986. Sedan 2008 har man också samlat in information om långtidsbostadslöshet. De uppgifter som Ara publicerar har ingen ställning som Finlands officiella statistik (FOS), och det finns inga bestämmelser om insamling av uppgifter om bostadslöshet på lagstiftningsnivå. Insamlingen av uppgifter om bostadslöshet grundar sig på kommunernas frivillighet.

Finlands praxis avviker till exempel från de övriga nordiska länderna, där statistikföringen av bostadslöshet grundar sig på utnyttjande av registermaterial. Statistikcentralen utredde år 2023 möjligheten att genomföra en bostadslöshetsutredning på basis av registermaterial.

Bilaga 1: Uppgifter om bostadslöshet per kommun

Ensamboende bostadslösa i olika grupper 15.11.2023

Kommun	Ensamboende totalt	Långtidsbostadslösa	Kvinnor	Ungdomar	Invandrare
Helsingfors	739	332	192	61	266
Esbo	436	104	98	92	188
Åbo	382	86	83	93	116
Vanda	294	64	64	8	146
Tammerfors	274	33	58	52	39
Uleåborg	143	64	28	22	7
Kuopio	141	73	20	21	6
Jyväskylä	118	40	19	20	5
Lahtis	90	27	11	18	3
Joensuu	85	16	26	23	9
Vasa	55	2	11	12	14
Björneborg	44	14	11	11	1
Kotka	33	9	11	6	2
Salo	32	11	12	9	1
Jakobstad	30	16	5	12	4
Kemi	29	24	2	3	0
S:t Michel	27	0	8	7	0
Tavastehus	25	13	10	0	10
Nivala	23	0	5	0	0
Kouvola	23	8	4	1	0
Forssa	21	2	3	10	0
Träskända	21	7	4	4	2
Karleby	18	2	9	6	0
Brahestad	16	16	4	4	0
Jämsä	15	1	1	0	0
Torneå	14	0	4	0	0
Raumo	14	0	2	1	0
Tusby	13	1	2	2	0

Kommun	Ensamboende totalt	Långtidsbostadslösa	Kvinnor	Ungdomar	Invandrare
Hyvinge	13	0	1	2	0
Nurmijärvi	12	0	2	1	0
Borgå	12	4	0	0	0
Lovisa	11	9	7	2	1
Kervo	11	0	8	2	6
Kajana	10	1	0	0	0
Imatra	9	0	0	0	0
Kempele	9	0	5	5	1
Varkaus	9	0	0	0	0
Siilinjärvi	9	9	1	1	0
Reso	9	0	0	0	1
Kyrkslätt	8	3	1	1	2
Riihimäki	7	2	1	1	0
Suonenjoki	7	0	4	2	0
Keuru	7	0	0	0	0
Nystad	6	2	0	0	0
Villmanstrand	6	0	0	0	0
Polvijärvi	5	0	2	0	0
Hattula	5	0	1	0	0
Heinola	5	1	1	0	0
Lundo	5	1	0	1	0
Säkylä	5	3	1	1	0
Muhos	5	1	1	0	0
Saarijärvi	5	0	0	0	0
Fredrikshamn	5	5	0	0	0
Birkala	5	1	1	3	0
Mäntsälä	5	0	0	0	0
Asikkala	4	4	0	0	0
Nådendal	4	1	0	0	1
Idensalmi	4	0	1	2	0
Lembois	4	1	1	0	0
Nyslott	4	0	1	1	0
Ulvsky	3	0	0	0	0
Valkeakoski	3	0	0	1	0

Kommun	Ensamboende totalt	Långtidsbostadslösa	Kvinnor	Ungdomar	Invandrare
Kärsämäki	3	0	1	0	0
Punkalaidun	3	0	0	0	0
Enare	3	0	0	0	0
Hangö	3	0	0	0	0
Somero	3	0	0	0	0
Nurmes	3	1	0	1	0
Pemar	3	0	1	0	0
Kiuruvesi	3	0	0	0	0
Ranua	2	1	0	0	0
Pyttis	2	0	1	0	0
Pargas	2	2	1	0	0
Kontiolahti	2	0	0	1	0
Nokia	2	1	1	0	0
S:t Karins	2	0	1	0	0
Taivassalo	1	0	0	1	0
Nousis	1	0	0	0	0
Sievi	1	0	0	1	0
Outokumpu	1	0	0	1	0
Laitila	1	0	1	0	0
Lapinlahti	1	0	0	0	0
Ylöjärvi	1	0	1	1	0
Hela landet	3429	1018	755	530	831

Kommuner med inga bostadslösa 15.11.2023

- Alajärvi
- Alavieska
- Alavo
- Askola
- Aura
- Enontekis
- Eura
- Euraåminne
- Haapajärvi
- Hailuoto
- Halsua
- Hankasalmi
- Hartola
- Hausjärvi
- Heinävesi
- Humppila
- Hyrynsalmi
- Tavaskyrö
- Ijo
- Iitti
- Ilmajoki
- Jockis
- Jorois
- Joutsa
- Juga
- Juupajoki
- Jämijärvi
- Kalajoki
- Kankaanpää
- Kannus
- Karstula
- Karvia
- Kaskis
- Kauhajoki
- Kauhava
- Grankulla
- Kaustby
- Keitele
- Kihniö
- Kinnula
- Kides
- Kumo
- Kolari
- Korsnäs
- Kristinestad
- Kronoby
- Kuhmo
- Kuortane
- Kurikka
- Gustavs
- Kuusamo
- Kyyjärvi
- Lappträsk
- Lappajärvi
- Lappo
- Laukas
- Lemi
- Leppävirta
- Lieksa
- Limingo
- Libelits
- Loimaa
- Loppis
- Luhanka
- Larsmo
- Malax
- Marttila
- Masku
- Sastmola
- Multia
- Muonio
- Korsholm
- Virmo
- Mäntyharju
- Orimattila
- Oripää
- Oulais
- Padasjoki
- Paltamo
- Pelkosenniemi
- Pello
- Perho
- Pertunmaa
- Petäjävesi
- Pieksämäki
- Pielavesi
- Pihtipudas
- Pärnäs
- Puolanka
- Puumala
- Pyhäjärvi
- Pöytyä
- Rantasalmi
- Rautavaara
- Reisjärvi
- Ristiönjärvi
- Ruokolahti
- Rusko
- Rääkkylä
- Salla
- Sagu
- Siikais
- Siikajoki
- Simo
- Sodankylä
- Soini
- Sotkamo
- Sulkava
- Suomussalmi
- Sysmä
- Tammela
- Tervo
- Östermark
- Tohmajärvi
- Tyrnävä
- Urjala
- Utajärvi
- Uurainen
- Nykarleby
- Vehmaa
- Viitasaari
- Vimpeli
- Virolahti
- Virdois
- Vörå
- Ypäjä
- Etseri

Bostadslösa familjer och par 15.11.2023

Kommun	Familjer	Barn i familjerna	Par	Familjer och par tot.
Helsingfors	32	65	1	33
Esbo	24	45	1	25
Vasa	13	23	4	17
Åbo	11	21	4	15
Tammerfors	5	4	1	6
Salo	2	0	1	3
Nivala	2	3	1	3
Lahtis	2	2	0	2
Uleåborg	1	4	0	1
Kuopio	0	0	1	1
Jyväskylä	0	0	1	1
Joensuu	0	0	1	1
Jakobstad	1	5	0	1
S:t Michel	0	0	1	1
Brahestad	0	0	1	1
Tusby	1	2	0	1
Nurmijärvi	1	1	0	1
Lovisa	0	0	1	1
Kervo	1	3	0	1
Imatra	0	0	1	1
Riihimäki	1	1	0	1
Polvijärvi	0	0	1	1
Hattula	0	0	1	1
Heinola	1	1	0	1
Lundo	0	0	1	1
Ulvsky	0	0	1	1
Valkeakoski	0	0	1	1
Hela landet	98	180	25	123

Bilaga 2: Bostadslöshet 1986–2023

År	Utomhus, i tillfälligt skydd, härbärgen etc.	I anstaltsliknande enheter	Tillfälligt hos bekanta och släktingar	Ensamboende bostadslösa sammanlagt	Bostadslösa familjer
1986	5970	4712	7276	17958	1876
1987	4700	4760	7650	17110	1370
1988	4400	4000	7600	16000	1200
1989	4170	4400	7620	16190	870
1990	3610	3690	7950	15250	800
1991	3370	3340	7390	14100	700
1992	3030	3030	6820	12880	570
1993	2560	2410	6700	11670	250
1994	1760	2170	6630	10560	380
1995	1710	2110	6610	10430	560
1996	1720	2110	5780	9610	360
1997	1720	2450	5650	9820	600
1998	1770	2350	5870	9990	820
1999	1750	2390	5850	9990	780
2000	1790	2420	5790	10000	780
2001	2160	2080	5720	10000	780
2002	2060	2080	5420	9560	770
2003	1 990	1640	4560	8190	420
2004	1910	1550	4190	7650	360
2005	1620	1560	4250	7430	360
2006	1650	1570	4180	7400	300
2007	1480	1590	4460	7530	300
2008	1520	1640	4800	7960	300
2009	1460	1490	5200	8150	320
2010	1430	1190	5260	7880	350
2011	1221	1171	5180	7572	420
2012	965	1087	5800	7852	446
2013	880	1000	5630	7510	420
2014	764	929	5414	7107	427
2015	766	516	5503	6785	424
2016	765	480	5455	6700	325
2017	659	428	5528	6615	214
2018*	512	378	3165	4882	264
2019	1168	312	3120	4600	264
2020	1210	358	2773	4341	201
2021	989	386	2573	3948	165
2022	794	328	2564	3686	155
2023	878	412	2139	3429	123

*) Inga uppgifter om bostadslöshetens form: 822. Helsingfors stad preciserade 2018 sitt sätt att statistikföra bostadslösheten, vilket minskade bostadslösheten i Helsingfors. På grund av ändringen är en jämförelse med tidigare år inte ändamålsenlig.

Bilaga 3: Definition av bostadslöshet

Som **bostadslösa** definieras personer som inte har en egen bostad (hyres- eller ägarbostad) och som lever:

5. ute, i trapphus, på s.k. skyddshärbärgen,
6. i härbärgen eller boendeinrättningar,
7. i boendeenheter av vårdhemstyp, rehabiliteringsenheter, sjukhus eller andra anstalter och
8. tillfälligt hos bekanta och släktingar på grund av avsaknad av egen bostad.

Med **långtidsbostadslös** avses en bostadslös person som har ett socialt problem eller hälsoproblem som avsevärt försvårar boendet, såsom skuldproblem, missbruksproblem eller psykiska problem, och vars bostadslöshet har dragit ut eller hotar dra ut på tiden på grund av att vanliga bostadslösningar och lämpliga stödtjänster saknas. Bostadslösheten är långvarig då den har varat minst ett år eller då personen upprepade gånger har varit bostadslös under de tre senaste åren.

När det gäller långtidsbostadslöshet är behovet av hjälp och vård det viktiga, hur länge den har varat är en sekundär faktor. Till kategorin personer som bor "ute, i trappuppgångar, i s.k. skyddshärbärgen osv." räknas personer utan stadigvarande bostad som vistas i tillfälligt skydd och rör sig från plats till plats.

Till kategorin personer som bor "på härbärgen eller boendeinrättningar " räknas personer som är inkvarterade i boenden som t.ex. härbärgen eller personer som mot en daglig betalningsförbindelse, oftast från socialväsendet, bor på t.ex. ett resandehem.

Till dem som bor "i boendeenheter av vårdhemstyp, rehabiliteringsenheter, på sjukhus eller andra anstalter på grund av brist på bostad" räknas personer som bor till exempel i ett serviceboende för drogmissbrukare, på olika vårdinrättningar, skyddshärbärgen osv. Separata bostäder som hör till boendeservicen räknas inte med här. Personer som bor tillfälligt i sådana bostäder betraktas inte som bostadslösa.

Som bostadslösa betraktas inte personer som bor vid boendeenheter av vårdhemstyp och som:

- bor där permanent på grund av vård och som inte söker andra boendelösningar
- har ingått ett hyresavtal med vårdhemmet i fråga och med en annan boendeenhet av anstaltstyp. Däremot betraktas en person som bostadslös som bor vid en boendeenhet av vårdhemstyp och som har ansökt om en hyresbostad.

Till dem som "bor tillfälligt hos släktingar och bekanta på grund av att de saknar bostad" räknas personer som enligt kommunens uppgifter eller enligt uppskattning bor tillfälligt hos släktingar eller bekanta eller flyttar från den ena till den andra och inte har en stadigvarande bostad. Till denna grupp räknas inte unga som bor hos sina föräldrar.

- Det kan antas att största delen av personer i kategorin som **tillfälligt bor hos släktingar och bekanta** är sådana vars boende kan ordnas inom ramen för den allmänna bostadsfördelningen ur det normala hyresbostadsbeståndet.
- Personer i kategorin som **tillfälligt bor hos släktingar och bekanta** bör i första hand betraktas som långtidsbostadslösa enligt klientskap inom socialväsendet, varvid man på basis av servicebehovet kan dra slutsatser om kriterierna för långtidsbostadslöshet uppfylls.
- Kategoriseringen kan också basera sig på andra "starka bevis" på långtidsbostadslöshet, t.ex. kännedom om personens tidigare boende/bostadslöshet.
- Tjänsteleverantörernas klientregister kan också innehålla uppgifter om sådana långtidsbostadslösa som får pension och därför inte är klienter inom stadens socialväsande. De kan även vara unga eller personer med missbruksproblem eller psykiska problem.

Vad gäller strukturen för enskilda (ensamboende) bostadslösa efterfrågas andelen **kvinnor, unga (under 25 år) och personer med invandrarbakgrund**. Med invandrarbakgrund avses alla ensamboende bostadslösa som inte är finska medborgare eller vars modersmål är något annat än finska eller svenska. Invandrarstatus kan kontrolleras i befolkningsregistret på basis av modersmål och födelseort.

Till kategorin **familjer eller par som i brist på bostad bor åtskilda eller tillfälligt inkvarterade** räknas en familj eller ett par som på grund av brist på gemensam bostad är särboende eller bor i en tillfällig inkvartering som ett resandehem, på hotell eller hos släktingar eller bekanta. Som bostadslösa familjer betraktas också familjer som bor på mödra- och skyddshem samt i krisbostäder. Här efterfrågas också antalet barn som hör till familjen. Dessutom efterfrågas andelen familjer med invandrarbakgrund av de bostadslösa familjerna.

Bilaga 4: Stora städers åtgärder och bedömningar av bostadslöshetens utveckling

Kommunerna tillfrågades om de åtgärder de vidtagit inom bostadslöshetsarbetet samt om bedömningar av orsakerna till att bostadslösheten minskat eller ökat. Nedan finns de viktigaste svaren i form av direkta citat från Esbo, Helsingfors, Jyväskylä, Kuopio, Lahtis, Uleåborg, Björneborg, Tammerfors, Åbo och Vanda.

Esbo

”Esbo stad inledde den 1.9.2023 en boenderådgivningstjänst för alla kommuninvånare. Espoon Asunnot Oy fortsatte att erbjuda boenderådgivning för sina egna kunder. Västra Nylands välfärdsområde ger också boenderådgivning för kunder inom vuxensocialarbetet. Välfärdsområdet ordnar boendetjänster, såsom stödboende för bostadslösa samt stödtjänster i hemmet för personer som hotas av bostadslöshet eller har andra utmaningar med boendet. Dessutom pågår det i Esbo ett fortsatt projekt för socialt arbete inom boendehushållningen, inom vilket man har utvecklat bl.a. modellen för snabbt boende, ekonomistyrningen, boendeträningen och kundhandledningen för frigivna fångar.

Enligt siffrorna har bostadslösheten ökat. Alla bostadslösas faktiska form av bostadslöshet/situation är dock inte helt klar. Det finns behov av tillfälligt boende och andra tjänster för bostadslösa samt åtgärder för att förebygga bostadslöshet och utveckling av åtgärderna. Kvantitativt (84 personer fler) och proportionellt (180 %) har bostadslösheten bland personer med invandrabakgrund ökat mest, vilket torde bero på det stora antalet personer med invandrabakgrund som flyttat till Esbo. Befolkningen i Esbo ökade under januari-september 2023 med 6610 invånare. Av befolkningsökningen hade 80 % ett främmande språk som modersmål.”

Helsingfors

”Bostadsrådgivningen har utökats betydligt och den finns tillgänglig i hela Helsingfors. Det har ordnats verkstäder för bostadssökning.

Hyresbostadsmarknaden är livligare än förut och det finns bättre tillgång till bostäder. Det är enklare för kunderna att komma vidare från tillfälligt boende. Kundströmmen till tjänsterna för långtidsbostadslösa har blivit bättre.

Helsingfors stadsstyrelse godkände den 19.6.2023 ett åtgärdsprogram för att eliminera bostadslösheten 2023–2025. Det finns sammanlagt 15 åtgärder och mätare som omfattar bostadsproduktion, förebyggande/tidigt stöd, tjänster för långtidsbostadslösa och informationsproduktion/kommunikation/samarbete. Huvudansvariga aktörer, det vill säga social-, hälso- och räddningssektorn samt stadsmiljösektorn, har börjat genomföra programmet, vilket har lett till att bostadslösheten har minskat.”

Jyväskylä

”Kommunen har ordnat boenderådgivning. I och med välfärdsområdesreformen har boenderådgivningen överförs från socialtjänsterna till sektorn för stadsstruktur. Två personer har gett boenderådgivning, och verksamheten har utvecklats ur olika målgruppers perspektiv. Även tjänsterna har utvecklats bland annat genom att gå ut till närliggande hus och tjänster för unga samt genom att utveckla elektroniska tjänster (chattjänst på nätet). Kommunen har också sett till att boende till rimligt pris möjliggörs med hjälp av planläggning och tomtöverlåtelse.

Bostadslösheten har ökat något. Detta har påverkats av att det allmänna ekonomiska läget har försämrats, vilket också syns i människornas vardag, och bland annat antalet vräkningar på grund av hyresskulder har ökat under året i fråga.

När det gäller socialservicen i välfärdsområdet har beräkningen av bostadslösheten gjorts på ett annat sätt än under tidigare år, och detta har lett till en lindrig ökning av det antal bostadslösa som fås från socialservicen.”

Kuopio

”Staden har deltagit i finansieringen av boenderådgivningen i Kuopio och rådgivningstjänsten utökades år 2023. Långtidsbostadslösheten har ökat eftersom alla kunder inte kan erbjudas tjänster som motsvarar deras

servicebehov. I Kuopio finns det inte tillräcklig tillgång till serviceboende som tillåter rusmedel. Det finns inte tillräckligt med bostäder till rimligt pris för personer som har en anteckning om betalningsstörning eller tidigare obetalda hyror.

Teamet för bostadslösa som var verksamt innan välfärdsområdet infördes har upplösts, och de bostadslösa kunderna fördelas för närvarande jämnt mellan arbetstagarna inom socialservicen för personer i arbetsför ålder. Samarbetsparterna har gett respons om att det har varit svårare för kunderna att hitta tjänsterna. Den nätverksbaserade arbetsgruppen för bostadslöshet som tidigare varit verksam i Kuopio har inte sammanträtt sedan välfärdsområdet infördes på grund av organiseringen av välfärdsområdet. Dagcentret inledde sin verksamhet i oktober 2023. Tjänsten produceras av en organisation, och socialservicen för personer i arbetsför ålder i välfärdsområdet besöker dagcentret.”

Lahtis

”Lahtis stad erbjuder alla kommuninvånare boenderådgivning med låg tröskel. Med hjälp av boenderådgivningen har man lyckats förebygga vräkningar med ett förutseende arbetsgrepp samt hjälpt personer i utmanande boendesituationer och olika övergångsskeden.

Bostadsproduktionen i Lahtis stad har varit på en tillräcklig nivå, och det finns också relativt bra tillgång till boende till rimligt pris i Lahtis. Dold bostadslöshet förekommer dock i viss mån. Dold bostadslöshet kommer fram i de bostadslösas situationer inom boenderådgivningen: många måste vistas hos en bekant en längre tid på grund av brist på egen bostad. I boenderådgivningen syns dessutom de bostadssökandes skuldsättning och att anteckningar om kreditstörningar är ett hinder för att få en bostad.

Antalet bostadslösa har förblivit relativt oförändrat om det granskas ur detta tvärsnittsmaterials perspektiv. Enligt statistiken över boenderådgivningen har över 100 bostadslösa kunder mötts under året. Bostadssituationen i Lahtis är relativt god, och det är mestadels hyresgästens marknad. Bostadslösheten i Lahtis berör främst personer som befinner sig i de mest utmanande situationerna, varvid mångsidiga social- och hälsovårdstjänster i rätt tid betonas för att lösa situationen. Vi oroar oss dock för hur de nedskärningar som planerats i socialskyddet

tillsammans med de ökade levnadskostnaderna kommer att synas i statistiken under de kommande åren.”

Uleåborg

”I Uleåborg har bostadsrådgivningsarbete utförts av två ordinarie boenderådgivare. Boenderådgivningens verksamhetsfält är omfattande, och rådgivningen syftar bland annat till att minska bostadslösheten. Stadens egen andrahandsuthyrning är en del av minskningen av bostadslösheten i Uleåborg (privata bostadsägares bostäder hyrs ut till specialgrupper).

Bostadslösheten och långtidsbostadslösheten har ökat i kommunen i hög grad till följd av utmaningarna för personer som upplever bostadslöshet att få bostäder. Det tar tid att hitta en lämplig bostad, vilket kan fördjupa befintliga problem med livskompetensen.

I Uleåborg finns inte heller några serviceproducenter som verkar helt enligt principen Bostad först och som kan bosätta personer som upplever bostadslöshet och aktivt använder rusmedel. Därför förbättras inte situationen för personer som befinner sig i en särskilt utmanande situation. De stannar kvar i tjänsterna för bostadslösa, vilket förlänger bostadslösheten och medför nya utmaningar i dessa personers liv.

Bostadslösheten bland kvinnor har också ökat i Uleåborg. En delorsak torde vara att det inte finns några tjänster särskilt riktade till kvinnor.”

Björneborg

”I Björneborg har det funnits ett Aspu-projekt (projektet för halvering av bostadslösheten), som har mångsidig verksamhet som syftar till att minska bostadslösheten. I övrigt har man i verksamheten fortsatt den linje som tidigare år stakat ut, med hjälp av vilken antalet bostadslösa småningom har minskat. Samarbetet med det största kommunala hyreshusbolaget påverkar antalet bostadslösa. Om samarbetet fungerar syns det också i den här statistiken. Utmaningen är bolagets skärpta linje i verkställandet av vräkningar.

Man arbetar hela tiden för att människor ska ha en bostad och för att de ska kunna behålla den. Det långsiktiga arbetet för att minska och förebygga bostadslösheten är viktigt för att bostadslösheten ska hållas

under kontroll. Under coronatiden har användningen av rusmedel ökat, vilket har gjort det svårare för personer som redan tidigare har haft missbruksproblem att hålla en bostad. Samarbetet med det största kommunala hyreshusbolaget har nu fungerat bättre.”

Tammerfors

”Bostadslösheten i Tammerfors har minskat något för alla grupper jämfört med i fjol. Att bostadslösheten har minskat är resultatet av en systematisk och långsiktig gemensam utveckling. Samarbete har framför allt bedrivits mellan Tammerfors stad, Birkalands välfärdsområde, hyresbostadssamfund och aktörer inom tredje sektorn.

Projektarbetet har spelat en stor roll i arbetet med att minska bostadslösheten 2023. Bostadslösheten har minskats med korrigerande åtgärder inom Birkalands välfärdsområdes projekt för stöd för boende samt med förebyggande åtgärder inom Tammerfors stads boenderådgivningsprojekt Invånaren först.

Det ser dock ut som att samtidigt som bostadslöshetssituationen har kunnat åtgärdas har det kommit nya bostadslösa. På detta tyder bland annat att det inom det ovannämnda projektet för stöd för boende har skaffats bostäder till 90 bostadslösa personer i år, och att vräkningar har förhindrats och lyckat boendet främjats med hjälp av boenderådgivning som förebygger bostadslöshet, men bostadslösheten har inte minskat i samma proportion. Bostadslösheten har inte ökat eftersom verksamhetsmodeller som konstaterats vara goda har kunnat utnyttjas och utvecklas ytterligare. De samarbetsforum för att minska bostadslösheten som länge varit verksamma i Tammerfors har fortsatt sin verksamhet och arbetet har varit systematiskt och väl samordnat. Det boendesociala arbetet har fortsatt och vidareutvecklats i gott samarbete mellan olika aktörer.

För att minska bostadslösheten fortsatte man också det strategiska och operativa nätverksarbetet och samarbetet. Tammerfors stad deltog i Birkalands samarbetsgrupp för att minska bostadslösheten. Samarbetsgruppens verksamhet stöder den pågående planeringen av nätverk för tjänster inom Birkalands välfärdsområde när det gäller personer med bostadslöshetsbakgrund samt rehabiliteringsklienter inom missbrukar- och mentalvården. Likaså deltog Tammerfors stad i verksamheten inom nätverket för bostadslöshetsarbete och i

organiseringen av verksamheten. Samarbetsgruppen har utsedda representanter för välfärdsområdet, Tammerfors stad, hyreshussamfunden, tredje sektorn och statens ämbetsverk.

I enlighet med Tammerfors stads riktlinjer för bostads- och markpolitiken 2022–2025 fortsatte man att genomföra partnerskapsmodellen tillsammans med de allmännyttiga bostadsbyggarna i staden. I december 2023 pågick byggarbetet av 887 bostäder till rimligt pris.

Målen och åtgärderna för att förebygga och minska bostadslösheten har antecknats i stadens välfärdsplan för 2022–2025. Främjandet av jämlikheten i fråga om boende har dessutom skrivits in i Tammerfors stads jämställdhets- och likabehandlingsplan för 2023–2025. Åtgärderna här är att trygga bostadsproduktionen till rimligt pris och boendemöjligheterna för grupper med särskilda behov, trygga tillgången till boenderådgivning oberoende av bostadens besittningsform samt främja avlägsnandet av långtidsbostadslösheten och halveringen av all slags bostadslöshet. Dessutom har Tammerfors stads arbetsgrupp för fattigdom beaktat boenderådgivningen i sitt fattigdomsprogram som godkändes hösten 2023 som en åtgärd som förebygger fattigdom.”

Åbo

”Antalet långtidsbostadslösa har ökat. Socialhandledarna i Egentliga Finlands välfärdsområde har nu kontrollerat kundernas bostadslöshetsuppgifter för fler år och statistikfört de personer som upprepade gånger varit bostadslösa som långtidsbostadslösa. Under tidigare år har kundernas uppgifter om bostadslöshet granskats bara för två år. Således har endast de personer som varit bostadslösa även i föregående års kartläggning ansetts vara långtidsbostadslösa.

Samarbetet med välfärdsområdet och Åbo stad för att minska bostadslösheten fortsätter på samma sätt som tidigare med kommunens socialvård. Det finns ett avtal med TVT Asunnot Oy om att hyra ut stödbostäder till kunder som handleds inom socialarbetet. Det finns cirka 120 stödbostäder för rehabiliteringsklienter inom missbrukar- och mentalvården. Det finns inte längre någon egentlig åtgärdsplan med Åbo stad för att minska bostadslösheten. Egentliga Finlands välfärdsområde uppskattar att 180 bostadslösa har fått en bostad under hela 2023. Ett projekt för att minska bostadslösheten med finansiering från SHM övergick till välfärdsområdets förvaltning den 1 januari 2023 och avslutas

den 31 december 2023. Projektets modell för bostadslöshetsarbete håller på att etableras som en del av Soihtu-teamens kundhandledningsmodell.”

Vanda

”Inom Vake [Vanda och Kervo välfärdsområde] har det pågått ett projekt för att förebygga bostadslöshet, inom vilket man utvecklat en multiprofessionell modell för uppsökande och mobilt arbete med finansiering från SHM. Dessutom har man inom projektet i fråga utvecklat ett nätverk för bostadslöshetsarbete. Man strävar efter att hjälpa kunderna i situationer med hyresskulder och hitta en boendeform som passar deras behov.

VAV:s åtgärder för att förebygga bostadslöshet är att erbjuda bostadslösa bostäder som frigörs samt att förebygga vräkningar genom samarbete mellan disponentverksamheten/hyrestillsynen/boenderådgivningen.

Situationen är oförändrad, men bakom situationen ligger ekonomisk okunnighet. Människor kan inte heller alltid ansöka om olika förmåner. Det är svårt att få en bostad till rimligt pris i synnerhet om kreditupplysningarna inte är i skick.”